

Motion till riksdagen 2019/20:1190

av **Mathias Tegnér och Åsa Westlund (båda S)**

Om att främja en cirkulär ekonomi

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om cirkulär ekonomi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s ekodesigndirektiv och kemikalielagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återvinning av plast och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödet för cirkulär upphandling och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett ord på mångas läppar är cirkulär ekonomi. I grund och botten handlar det om att göra vår konsumtion hållbar. Under 1900-talet fördubblades mänskligheten inte bara en gång utan nästan två. Dessutom ökar konsumtionen per individ, vilket utsätter jorden för en ansträngning av sällan skådat slag. För att illustrera detta har organisationer som Global Footprint Network tagit fram beräkningar på hur vi människor konsumerar fler naturresurser än vad som regenereras. År 2019 inträffade ”overshoot day” redan den 29 juli. Enligt WWF lever människan i dag som om vi hade 1,7 planeter för att ta fram alla resurser och absorbera våra utsläpp. Om alla levde som vi i Sverige skulle det behövas cirka 4 planeter enligt samma organisations beräkningar av ekologiska fotavtryck. Kort sagt fungerar inte vårt gamla sätt att producera, konsumera, använda och slänga saker.

Det stora intresset för cirkulär ekonomi både inom stater och inom företag är därför väldigt positivt. Utmaningen är att omvandla intresset för cirkulär ekonomi till förändrade produktions- och konsumtionsmönster. En av riskerna är att många av leverantörskedjorna är globala och om lagstiftningen inom området cirkulär ekonomi inte harmonieras, så är risken att den blir verkningslös. Därför ser vi EU som en mycket viktig aktör, för att förändra inte minst produktion och produkter.

EU:s kemikalielagstiftning har en stor betydelse för begränsningen och utfasningen av farliga ämnen även utanför EU:s gränser. Just vilka ämnen som tillåts i produkter har stor betydelse för möjligheten att inte minst materialåtervinna produkterna. Ett annat sätt att främja cirkulär ekonomi vore att förändra och skärpa EU:s produktdesigns-direktiv. Utgångspunkten måste vara att produkterna från början ska utformas på ett sätt som underlättar återanvändning och återvinning. Det vore därför bra att förändra dessa lagstiftningar så att de tydligt främjar en cirkulär ekonomi.

Ett praktiskt exempel på vad som händer när olika aktörer inte förmås samarbeta är återvinning av plast. Plast kan ha många olika egenskaper och bestå av flera olika ämnen. Detta kan till vardags förefalla oproblematiskt, men inom ramen för cirkulär ekonomi är den stora variationen av olika plaster ett problem. I dag finns en hel del användningsområden för återvunnen plast, givet att det är en specifik plast av ett specifikt slag. Att återvinna plaster av olika slag i samma system begränsar dock möjligheterna att återanvända och återvinna plasten, inte minst på grund av att plasten också kan innehålla ämnen som vid en annan än den ursprungliga användningen kan utgöra en miljö- eller hälsofara. Vissa stora globala företag återvinner sin egen plast, vilket gör att den kan återanvändas, men ska återanvändning ske i stor skala, så måste återvinningen av plast förändras och användningen av farliga ämnen i plast begränsas.

Ett annat problem som de företag som använder sig av cirkulerat eller materialåtervunnet material i sin produktion är att de möter en begränsad efterfrågan. De upplever det som märkligt att resurseffektivitet och cirkularitet inte premieras i offentliga upphandlingar. Vi ser därför ett behov av att offentliga upphandlare får bättre kunskap och verktyg för att kunna styra den offentliga konsumtionen till att bli mer cirkulär. Den myndighet som ansvarar för att ge stöd till offentliga upphandlingar är upphandlingsmyndigheten. I det stöd de ger borde främjandet av cirkulär ekonomi såsom användning av återvunnet material ha en tydlig roll.

Kraven på att förpackningar och konsumentprodukter måste designas på ett så effektivt sätt som möjligt, förslagsvis genom förändringar i EU:s ekodesigndirektiv. Utgångspunkten måste vara att produkterna från början ska utformas på ett sätt som underlättar återanvändning och återvinning.

Mathias Tegnér (S)

Åsa Westlund (S)